

N:o 20.

Kungl. Maj:ts nådiga proposition till Riksdagen angående försäljning af vissa till förra ryttmästarbostället Tegalund i Skaraborgs län hörande områden; gifven Stockholms slott den 28 oktober 1910.

Under åberopande af bilagda utdrag af statsrådsprotokollet öfver jordbruksärenden för denna dag vill Kungl. Maj:t härmed föreslå Riksdagen medgifva,

att vissa i statsrådsprotokollet angifna områden, så kallade mader, hvilka genom reglering af ån Nossan tillvunnits förra ryttmästarbostället Tegalund med underlydande om tillsammans $2\frac{3}{8}$ mantal i Foglums socken af Skaraborgs län, fördelade i lotter på sätt i statsrådsprotokollet närmare angifves, äfvensom den bostället underlydande fastigheten $\frac{1}{8}$ mantal Bredäng n:r 2, med undantag likväl af därå belöpande andel i berörda mader, må hvar för sig å offentlig auktion till den högstbjudande försäljas under de i kungl. brefvet den 29 maj 1874 stadgade villkor samt med tillträdesrätt för köpare den 14 mars 1912.

De till ärendet hörande handlingar och kartor skola Riksdagens vederbörande utskott tillhandahållas; och Kungl. Maj:t förblifver Riksdagen med all kungl. nåd och ynnest städse välbevågen.

GUSTAF.

Oskar Nylander.

Utdrag af protokollet öfver jordbruksärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 28 oktober 1910.

Närvarande:

Hans excellens herr statsministern LINDMAN,
Hans excellens herr ministern för utrikes ärendena greve TAUBE,
Statsråden: PETERSSON,
              HEDERSTIERNA,
              SWARTZ,
              greve HAMILTON,
              MALM,
              LINDSTRÖM,
              NYLANDER,
              VON SYDOW,
              VON KRUSENSTIERNA.

Departementschefen, statsrådet Nylander, anförde vidare.

Vid en den 28 augusti 1908 hållen uppskattningsförrättning för förnyad utarrendering från den 14 mars 1911 af förra ryttmästarbostället Tegalund med underlydande om tillsammans $2\frac{3}{8}$ mantal, bestående af Tegalund n:r 1, 1 mantal, Tegalund n:r 2, 1 mantal, Bredäng n:r 2, $\frac{1}{8}$ mantal, och Gnicke eller Kvarnkroken n:r 1, $\frac{1}{4}$ mantal, i Foglums socken af Skaraborgs län, hvilken egendom lämnar mer än 600 kronor i årligt arrende, hafva uppskattningsmännen väckt förslag om försäljning af vissa delar af egendomen.

Med underdånig skrifvelse den 19 november 1909 har domänstyrelsen underställt detta ärende Eders Kungl. Maj:ts nådiga pröfning och därvid

överlämnat instrumentet öfver berörda uppskattningsförrättning samt öfriga till ärendet hörande handlingar, hvaribland en år 1908 af förste landtmätaren A. H. Öhrwall upprättad karta öfver egendomens inägor med tillhörande beskrifning samt en af jägmästaren Erh. R. Björklund år 1898 kopierad karta öfver egendomens utmark.

Af handlingarna inhämtas, bland annat, följande.

Ifrågavarande egendom, som är belägen 3,3 mil från Alingsås och 0,2 mil från Vårgårda järnvägsstation, innehåller en areal af sammanlagdt 423 hektar 56,9 ar.

Af denna areal belöper:

på hemmanet Bredäng 20 hektar 96,1 ar, däraf 13 hektar 77,4 ar åker, 4 hektar 49 ar äng, 2 hektar 48,5 ar afrösningsjord och 21,2 ar impediment, motsvarande inägofigurerna å förberörda karta n:r 711—753, 753 a, 754—798 jämte därtill liggande, å kartan från äldre karta upptagna utmarksområde;

på hemmanet Gnicke 39 hektar 84,8 ar, däraf 11 hektar 38,4 ar åker, 7 hektar 81 ar äng, 19 hektar 85 ar afrösningsjord och 80,4 ar impediment, motsvarande inägofigurerna å kartan n:r 643—697, 697 a, 698—709, 709 a, b, c, d och 710 jämte därtill liggande, å kartan från äldre karta införda utmarksområde;

samt på så kallade mader, belägna i Eggvena och Södra Härene socknar af Älfsborgs län på ett afstånd af minst 0,5 mil från hufvudgården, hvilka mader tillvunnits egendomen genom reglering af ån Nossan, 26 hektar 75,5 ar. Denna sistnämnda jord utgöres af fem särskilda ägoområden, motsvarande å kartan: området n:r 1 ägofiguren n:r 799 om 32 ar åker, området n:r 2 ägofigurerna n:r 800—802, 802 a och 803 om 2 hektar 93,6 ar åker, 41 ar äng och 3,8 ar impediment, området n:r 3 ägofigurerna n:r 804—816 om 16 hektar 16,7 ar åker, 71,9 ar äng och 3,1 ar impediment, området n:r 4 ägofigurerna n:r 817—831 om 4 hektar 14,9 ar åker, 4,2 ar äng och området n:r 5 ägofigurerna n:r 832—839 om 1 hektar 94,3 ar åker.

Hemmanen Bredäng och Gnicke äro hvartdera bebyggda med manhus och ladugård, tillhöriga kronan. Hemmanet Gnicke angränsar med sin utmark hemmanen Tegalunds utmark; hemmanet Bredäng är beläget på 0,2 mils afstånd från hufvudgården. För Gnicke är taxeringsvärdet 8,000 kronor och för Bredäng 6,000 kronor. Bägge hemmanen brukas för sig mot årlig afgäld till hufvudgården af respektive 300 och 265 kronor.

Uppskattningsmännen hafva ansett, att först och främst de så kallade maderna, som voro så aflägsset belägna, att de ej kunde brukas

under gården, borde försäljas och därvid för att kunna återförvärfvas till de hemman, hvarifrån de utbrutits, utbjudas hvar för sig, maderna n:r 1, 2, 4 och 5 ostyckade, men n:r 3 uppdelad i tre lotter, däraf en i uppskattningsinstrumentet betecknad med 3 a, omfattande ägofigurerna å kartan n:r 804—809 om 4 hektar 45,7 ar åker och 13,3 ar äng, en betecknad med 3 b, ägofigurerna n:r 810—813 om 7 hektar åker och 58,6 ar äng samt den tredje, betecknad med 3 c, ägofigurerna n:r 814—816 om 4 hektar 71 ar åker och 3,1 ar impediment.

Vidare hafva uppskattningsmännen föreslagit, att jämväl hemmanen Bredäng och Gnicke såsom afskildt belägna måtte hvar för sig afyttras.

De till försäljning ifrågasatta delarna af egendomen hafva åsatts följande saluvärden, nämligen hemmanet Bredäng 7,677 kronor, däraf 1,677 kronor för växande skog, hemmanet Gnicke 9,581 kronor, däraf 2,581 kronor för växande skog, maden n:r 1 200 kronor, n:r 2 1,850 kronor, n:r 3 a 2,700 kronor, n:r 3 b 4,325 kronor, n:r 3 c 2,825 kronor, n:r 4 2,500 kronor och n:r 5 1,165 kronor.

Eders Kungl. Maj:ts befallningshafvande har förordat de föreslagna försäljningarna.

Vederbörande jägmästare har framhållit, att hemmanet Gnicke icke, såsom uppskattningsmännen uppgifvit, vore beläget afskildt från Tegalund utan tvärtom läge i omedelbart sammanhang med Tegalunds ägor, hvartill komme, att det tillsammans med Tegalund ägde och disponerade den västra och södra stranden af den icke obetydliga ån Nossan på en afsevärd sträcka, som det kunde vara en fördel för kronan att fortfarande innehafva. I betraktande af hemmanet Gnicke's belägenhet vore det enligt jägmästarens åsikt skäl att bibehålla detsamma åt kronan. Däremot har jägmästaren icke haft något att erinra mot hemmanet Bredängs försäljning.

I yttrande, som infordrats från öfverjägmästaren i Västra distriktet, har denne anfört, att skogsarealen för egendomen i dess helhet visserligen omfattade 108 hektar 21 ar, men att, om hänsyn toges därtill, att denna areal saknade åtminstone till stor del skog och att till egendomen hörde jämförelsevis betydande, skogen omgifvande, inägor, det torde vara tydligt, att egendomen ifråga vore en jordbruksgård och att skogsväsendet ej hade något särskildt intresse att här bevaka. Skogsstatens arbete i förevarande fall kunde ej blifva annat än att uppdraga skog å kalmarkerna och sedan sköta denna skog, under det att den blifvande afkastningen komme att tillfalla jordbruksgården.

Förslaget att försälja hemmanen Gnicke och Bredäng syntes därför öfverjägmästaren särdeles tilltalande från skogsväsendets synpunkt liksom det från statsekonomisk synpunkt vore riktigt.

Domänstyrelsen har, under åberopande af hvad öfverjägmästaren framhållit, instämt i uppskattningsmännens af Eders Kungl. Maj:ts befallningshafvande biträdda förslag om försäljning af såväl ifrågasvarande två hemman som vinstjordarna.

Genom nådigt beslut den 18 juni 1910 har Eders Kungl. Maj:t anbefallt domänstyrelsen att ombesörja egendomens skötsel och vård till den 14 mars 1912.

Emot de förhållanden, jägmästaren i reviret anfört, synas mig några skäl af mera talande beskaffenhet icke föreligga för försäljning af hemmanet Gnicke. Däremot ansluter jag mig i öfrigt till uppskattningsmännens, af myndigheterna tillstyrkta förslag rörande upplåtelse från bostället, och hemställer jag följaktligen, att Eders Kungl. Maj:t täcktes i nådig proposition föreslå Riksdagen medgifva,

att ofvan omförmälda så kallade mader, fördelade i lotter på sätt af uppskattningsmännen föreslagits, äfvensom fastigheten $\frac{1}{8}$ mantal Bredäng n:r 2, med undantag likväl af därå belöpande andel i berörda mader, må hvar för sig å offentlig auktion till den högstbjudande försäljas under de i nådiga brevet den 29 maj 1874 stadgade villkor samt med tillträdesrätt för köpare den 14 mars 1912.

Till denna af statsrådets öfriga ledamöter biträdda hemställan behagade Hans Maj:t Konungen lämna bifall samt förordnade, att proposition i ämnet af den lydelse, bilaga . . . till detta protokoll utvisar, skulle till Riksdagen aflåtas.

Ur protokollet:

Erland Falk.
